

ReSourceEU Eylem Planı

OSBÜK'ün tarafımıza ilettiği, T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nün yazısından alınan metin, aşağıda yer almaktadır.

Malumları olduğu üzere, Avrupa Komisyonu tarafından özellikle yeşil dönüşüm için gerekli teknolojilerde kullanılan kritik ve stratejik hammaddelere yönelik AB bağımsızlığının geliştirilmesi amacıyla Kritik Hammaddeler Yasası **23 Mayıs 2024** tarihinde kabul edilmiş, AB sanayinin rekabetçiliğinin güçlendirilmesine yönelik tedbirler öneren Rekabetçilik Pusulası kapsamında da AB'nin hammadde tedariki alanında adımlar atarak "ekonomik güvenliği"ni sağlaması ihtiyacı vurgulanmıştır.

Bu çerçevede, 3 Aralık 2025 tarihinde açıklanan Ekonomik Güvenliğin Güçlendirilmesine İlişkin Ortak Bildirinin (Joint Communication on strengthening Economic Security) bir parçası olarak nadir toprak elementleri, kobalt ve lityum gibi kritik hammaddeler için AB'nin arz güvenliğini hızlandırmak ve güçlendirmek amacıyla **ReSourceEU Eylem Planı** kabul edilmiştir.

Plan, AB sanayisini jeopolitik ve fiyat şoklarına karşı korumak, Avrupa ve ötesinde kritik hammaddelere ilişkin projeleri desteklemek ve tedarik zincirlerini çeşitlendirmek için benzer değerlere sahip ülkelerle ortaklık kurmak amacıyla finansman ve araçlar sunmaktadır. Kısa vadede, nadir toprak elementleri kalıcı mıknatısları, batarya ham maddeleri ve savunma ile ilişkili ham maddelerin değer zincirlerinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda öne çıkan eylemler aşağıda özetle listelenmektedir:

- 2026 yılında Avrupa sanayisinin kritik hammadde erişimini güvence altına almaya yardımcı olmak amacıyla **Avrupa Kritik Hammaddeler Merkezi** kurulması,
- Fon kaynaklarını koordine etmek ve proje geliştirmeyi hızlandırmak için bir **Kritik Hammaddeler Finansman Merkezi** (CRM Financing Hub) kurulması, çeşitli finansman mekanizmaları aracılığıyla yaklaşık 3 milyar avroluk mobilizasyon sağlanması,
- Kritik hammadde projeleri için izin süreçlerini hızlandıracak hükümler içeren çevresel izinlerin hızlandırılmasına yönelik bir teklif sunulması,
- 2026'nın ikinci çeyreğine kadar, AB'deki geri dönüşüm tesisleri için hammaddeyi garanti altına almak amacıyla **kalıcı mıknatıs hurdaları ve atıklarının AB'den ihracatına yönelik kısıtlamalar** önerilmesi,
- **Atık lityum iyon bataryalar ve batarya geri dönüşüm atığının (black mass) Eylül 2026 itibariyle tehlikeli atık olarak sınıflandırılması** ve söz konusu tarihten sonra OECD üyesi olmayan ülkelere ihracatının yasaklanması,
- 2026 yılı ilkbaharında **alüminyum hurdasına yönelik önlemler önerilmesi** ve izleme faaliyetlerinin ardından **bakır hurdası** için de benzer adımların değerlendirilmesi,
- Kritik Hammaddeler Tüzüğü'nün, kalıcı mıknatıs içeren ürünler listesi ile, etiketleme yükümlülüklerinin ek ürünlere genişletilmesi ve geri dönüştürülmüş içerik beyanının tüketim sonrası atıkların yanı sıra üretim öncesi atıkları da kapsayacak şekilde güncellenmesi,
- 2026 sonbaharında kabul edilmesi öngörülen Döngüsel Ekonomi Yasası teklifi kapsamında Atık Elektrikli ve Elektronik Ekipmanlar (WEEE) Direktifinin revizyonu ile, ömrünü tamamlamış elektrikli ve elektronik ekipmanların toplanmasının iyileştirilmesi,

- **Kamu Alımları Direktifi** ve **Savunma Alımları Direktifi** nin revizyonu bağlamında, kritik hammaddelerde tedarik çeşitlendirmesine yönelik teşviklerin değerlendirilmesi,
- Kritik Hammaddeler Tüzüğü kapsamındaki stratejik projelerin Doğrudan Yabancı Yatırımlar Tüzüğü çerçevesinde **“Birlik Çıkarına Olan Projeler veya Programlar”** olarak sınıflandırılması,
- Ufuk Avrupa 2026–2027 çalışma programı kapsamında, **kritik hammaddelere ilişkin tüm araştırma ve yenilik faaliyetlerinde Çinli kuruluşların ve Çin kontrolündeki AB merkezli kuruluşların katılımı sınırlandırılması,**
- 2026’nın ikinci çeyreğine kadar, kritik hammadde değer zincirinde piyasa dışı uygulamalara karşı tepki verebilmek amacıyla, ticaret araçlarını da içeren bir politika yaklaşımı geliştirilmesi öngörülmektedir.
- AB 2021’den bu yana hammadde açısından zengin ülkelerle **15 stratejik hammadde ortaklığı imzalamıştır.** Buna ek olarak Komisyon, nadir topraklar, niyobyum, nikel, grafit, lityum-manganez ve alüminyum gibi değer zincirlerine sahip olan Brezilya ile ikili müzakereleri başlatmıştır. Öte yandan Komisyon, AB’nin kritik hammadde değer zincirini stratejik ortaklar, STA ülkeleri, genişleme ve komşu ülkelerle entegre etmek için çalışmalar yürütmeyi planlamaktadır.